

2. **PORZĄD** (59) *av*

o jasne.

Sł stp, Cn brak, Linde XVI w.

1. *Kolejno, po kolei; per ordinem Vulg (40)* : Iako powietrze iest okraźzone Ptaki: ktorzy mogą żyć na powietrzu lataiąc. Tako też woda iest okraźzona Ribami: kthore w wodzie żywią pływając. A tho wypiszemy porząd przez Capitula: To czo ku naszymu pożytkowi godnego obaczymy. *FalZioł* IV 29c, V 37v [2 r.], 58; *BielŻyw nlb* 7; ále czáfu twego porząd ípifawíły położę przed oczy wyłtęпки twoie *RejPs* 75v; roki ziemłkie [mają być] począwíły ve Lvovie ve czwartek po trzech Kroliech, a potem w infłych powiechiech porząd vedlie starego zwyczaya *ComCrac* 15, 15, 15v; *Leop Esth* 2/12; Moizéfz potym [naukę] nie káždemu obiáwił/ tylko niektore íwoie tego náuczyl/ oni zálie drugim/ tákże ta náuka álbo obiáwienie ízłá porząd áż do Ezdrafzá Proroká. *BielKron* 46; O rodzáiu Máchábeow/ ktorzy krolowáli ná Zydołtwie porząd iáko kfiáżetá. *BielKron* 118; Niemieckie Kráginy Miáftá y rzeki porząd. *BielKron* Llll2, 165v, 206v, Llll [2 r.], Llllv, Llll3, Llll3v; *SienLek* 24; KSyáżki ty Czytelniku miły/ ták íá nápiáné/ áby íe káždy íam przez íye mógl wyrozumiéc/ [...] A druga/ kto íe ma czytác/ potrzebá áby íe porząd czytał/ z przodku począwíszy áż do kónicá *GrzepGeom* B4, E3v [2 r.], E4 [2 r.]; *KlonWor* 46; [ŻywEufr 60; Vt res gefta est narrabo ordine. Iáko íe rzetz dziála powiem porząd. *TerentMatKęł* L2v; *AktaSynod* I 85, 89, II 56; on [Teodosius cesarz] gdy íye gniewác począł/ cżterzy y dwádziesciá Gretzkich liter ná pámiéc prywodzil [!] á porząd mowil *LorichKosz* 140v (*Linde*); *BibRadz Iob* 1/5 (*Linde*); *SienHerb* L3#d].

[[ile] lat porząd: WSzczáł íe też głod zá dni Dawidowych/ á thrwał zupelne trzy látá porząd [*tribus annis iugiter*] *Leop* 2.Reg 21/1 (*Linde*).]

Wyrażenia: »porząd wedle lat« = *chronologicznie* (1): A ná tych dwunáfcie kámiienioch będą dwánáfcie imion íynow Izráelfkich po rząd wedle lat [*secundum nomina ipsorum*] *BibRadz Ex* 28/21.

»wszy(s)tki(e) porząd, [porząd wszystko]« = *bez wyjątku* (3): [*Temistokles*] był barzo vcżony á pámiętliwy, tak íż w Attenach wízitkich miefzczánow íwych imiona porząd pámiętał. *BielŻyw* 63; *SeklKat* D; Co téfz rás vsłyzáwíszy ku wízyłtkiem po rząd perfonám ítofuimy *MurzNT* 1 marg; [íed tolles ordine quaeque íuo. [...] nym wider weck Was du hoft auff den tífch gelegt. [...] Alie porząd ítołu wízytko Pozbiráfz/ pochowáfz/ prętko. *SulpMymer* D4v; Y íwięty Paweł rofkazál/ Porząd wízytko czyniéc kázál. Aby wízytko porządnie ízłó/ czego wkołciele potrzebno. *SeklStudent* a3].

Wyrażenie przyimkowe: »na porząd« = *per ordinem Vulg (9)*: NAprzod lekarz [...] ma wziác prawá rękę choremu/ y połozić palcze cżterzy ręki íwey, brzucze ná íerdeczney žyle: barzo lekko. Tak ízeby pirwíszy palecz brzuczczem leżál podlie fame⁸⁰ ítawu dłoni kołci, wtori/ trzeci y cżwarty, íeden wedlie drugie⁸⁰ naporzád. *FalZioł* V 12v; Tedyż artykuły pospolitych doległósci koronnych Krolowi i panom [postowie] podali przez p. Ossolińskiego ktore ná porząd są wypisane. *Diar* 63; [Pytał nas tám ten cżłowiek náporząd o náślym rodzie: íeśliby óciec żył: íeśliby ímy mieli bráthá *Leop Gen* 43/7 (*Linde*); *GilPos ktv*].

~ [przez [ile] dni ná porząd: acz wiemy ze przez íiedm dni ná porząd [Żydzi] prańny chléb íadali *MurzNT* 131v (*Linde*).]

Wyrażenie: »wszyscy (a. wszytcy, a. wszystkie), wszytko, wszem na porząd« = *bez wyjątku* [szyk 5:2] (4:2:1): *MurzHist* L3v, R2; Lecz to wżyftko naporząd i iakoby fnać potrzeba żądała/ długoby na ten czas przytaczać *MurzNT* 103v; Tedy wżyftcy náporząd [*Igitur certatim*] ná obćinawfzy gáłęzi z drew/ flli zá Pánem á Kxiążęćiem fwym. *Leop Iudic* 9/49; A iż ná porząd wżyftcy Hiftorykowie álbo ludzie roftropni wychwaláią czytánie hiftoriy/ zdami fie tedy że ich tu mnie thák fzeroce zálecác nie trzebá *BielKron* 333v; bo Kryftus naświętfzy opętánym był zwan/ ten nic nie przewinił/ ále wżyftko dobre wżem náporząd czynił. *ArtKanc* Kv; *BielRozm* 19; [ábowiem iákowe łupieftwo/ obciążánie/ czynią fobie ludzie/ trudno y wymowić/ bo práwie iuż ná thę lichmáninę á drapieżynę náporząd wżyftcy vdáli fie/ iż ieden z drugiego drapieży *GilPos* 30 (*Linde*)]. ~

2. [Potem, następnie: I s ftało się potem (*marg*) porząd (-) [*deinceps*] że wchodził [*Jezus*] do miafta ktoré zwáno Nain *MurzNT Luc* 7/11 (*Linde*).]

3. Wyrażenia przyimkowe o różnych znaczeniach (19) :

»na porząd« = *bardzo, w znacznym stopniu; całkowicie* (17): *CzechRozm* A5v; [*ksiądz kanonik*] ślad tráć: raz zgoła nic dobrego o fłowie Bożym piánym nie trzymáiąc/ owfzem ie náporząd hydząc/ rzelzotem ie fzátanfkiem názywáiąc etc. á drugi raz ie záś (ále iáko fzczerze/ Bog to wie) wrzкомо zálecáiąc *CzechEp* 110; Abo ielzczę/ móželi tá mowá tych to nowych Kátholikow/ náporząd z fłowá Bożego/ iż ich w oczy kole/ fzydżących/ zá dobrá y prawdźiwá być poczytána? *CzechEp* 112; Ktorymi fłowy náporząd/ fprzećiwia fię/ nie Arryanom/ ále ftárym co przednieyfzym patrefom *CzechEp* 195; nád ktore świádectwo/ nic pewnieyfzego/ iedno gdy kto fám/ *supplex procidens se fuperatum efse á fortiori testatur*, przećiw fobie świádczy/ y nád fobá komu infzemu moc y zwycięftwo przyznawa: iáko czyni fzátan przećiw Iezufowi Chriftufowi/ ták ku niemu mowáiąc y onemu fię náporząd modláć/ w ty fłowá: Znam cię ktoś ieft/ on święty Boży. *CzechEp* 205; [*dumę księdza kanonika*] zgoła Apoftoła Páweł znácznie po dwákroć náporząd pfuie/ wywodząc pierwfzego człowieká z niepoftużenftwá vpadek *CzechEp* 294, 145, 172, 203, 362; Bo ty księgi X.K. nie wabiá do siebie człęká fpokoynego: [...] ále práwie od siebie iákoś náporząd gwałtem odpycháią: fłowy iákimiś nie bárzo vcćiwymi *CzechEpPORz* *3v; [fkąd iuż widźiíf Ieśli z siebie fzalenie náporząd nie fzydźiíf. *ŁaszczPogrom* 19].

~ *Połączenie*: »prawie na porząd« (6): *CzechRozm* 171v; Lecz I.M.X. Arcybifkup tym fwoim wyrokiem [...] niepotrzebne wywody y podobieńftwá [...] iuż práwie náporząd/ nie tylko zgánił/ ále práwie zepfował *CzechEp* 228; Bo ludzie niektorzy odrzućiwfzy práwie ná porząd od siebie boiaźń Bożá/ ważyli fię ftánowić co fię im zdáło *CzechEp* 232, 104, 196, 333. ~

»na porząd« = *dokładnie, starannie* (2):

~ *Połączenie*: »na porząd prawie« [*szyk 1:1*] (2): Iákoż y fám Pan Chriftus: á potym y wżyftkie piřmá Apofztolćkie/ wykłádájące náporząd práwie ftáre piřmá prorockie: ten cel nam do zbáwienia iáfný/ [...] zálecáią *CzechEp* 120; niechby X.K. poyřzał w Piotrá ś. fłowá (1.Petr. 1.v 23.) á dozna tego iż ták ieft/ y obaczy iż práwie náporząd wykłáda fłowá Ezáiafzowe. *CzechEp* 155. ~

Synonimy: 1. kolej; 2. potym.

Cf [POPORZĄD]